

ӨМНӨГОВЬ АЙМГИЙН ХҮН АМЫН ЭРҮҮЛ МЭНД, ЭМНЭЛГИЙН ТУСЛАМЖ

ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ТОВЧ МЭДЭЭЛЭЛ

/2021 оны 7 сарын байдлаар/

№	Үзүүлэлт	<u>БОЭТ</u>	Сумдын эмнэлэг	Өрхийн эмнэлэг	Хувийн эмнэлэг	Цэргийн анги	Нийт дүн
1	Нийт үзлэг	37708	80886	53627	25621	3600	201442
2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг	12026	39722	29597	3736	3335	88416
3	Идэвхтэй хяналтын үзлэг	4950	14617	11172	2709		33448
4	Бүртгэгдэж эмчлэгдсэн өвчлөл	12792	11720	3747	6153	223	34635
5	Нийт төрөлт	783	221				1004
6	Хэвтэн эмчлүүлэгчид	3709	2248		1981	29	7967
7	Нас баралт	13	100	54			167

№	Үзүүлэлт	<u>2020.7</u>	2021.7	Өөрчлөлт
1	Нийт үзлэг	205372	201442	-3930
2	Урьдчилан сэргийлэх үзлэг	67123	88416	21293
3	Идэвхтэй хяналтын үзлэг	35068	33448	-1620
4	Бүртгэгдэж эмчлэгдсэн өвчлөл	48037	34635	-13402
5	Нийт төрөлт	962	1004	42
Үүнээс	Гэрийн төрөлт	4	5	1
	Охидын төрөлт	68	58	-10
	Охидын төрөлтийн эзлэх хувь	7	5.7	-1.3
6	Хэвтэн эмчлүүлэгчид	9130	7967	-1163
7	Нас баралт	182	167	-15
8	0-1 насны эндэгдэл	13	9	-4
9	1-5 насны эндэгдэл	2	1	-1
10	Хурц халдварт өвчин	113	313	200

Үзүүлэлт	хэмжих нэгж	2010.7 сар	2021.7 сар	өөрчлөлт
Нялхасын эндэгдэл	1000 амьд төрөлтөд	13.4	8.9	-4.5
Үр хөндөлт	1000 амьд төрөлтөд	399.1	343.2	-55.9
Үүнээс охидын	хувь	8	10.6	2.6
Хурц халдварт өвчин	10000 хүн амд	16.1	43.7	27.6
БЗДХ	10000 хүн амд	33.7	11	-22.7
Үүнээс өсвөр үе	хувь	11.4	16.4	5
Хүүхдийн хяналт /0-1 нас/	хувь	71.6	77.7	6.1
Хүүхдийн хяналт /1-5 нас/	хувь	35	43	8

I. ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТУСЛАМЖ ҮЙЛЧИЛГЭЭ

- Улсын болон хувийн хэвшлийн эрүүл мэндийн байгууллагууд нийт 201442 хүнд үзлэг шинжилгээ хийсний 60.4%-д нь урьдчилан сэргийлэх болон идэвхтэй хяналт тандалтын үзлэг хийгдсэн байна.
- Ортой эмнэлгүүдэд нийт 7967 хүнийг 50575 ор хоногоор хэвтүүлэн эмчилсэн нь нэг хүн дунджаар 6.3 хоног хэвтэн эмчлүүлсэн байна.
- Түргэн тусламжийн 5456 дуудлагад явж үйлчилсний 896/16.4%/ нь алсын дуудлага, 397/7.2%/нь осол гэмтлийн яаралтай дуудлага байсан байна. Нийт дуудлагын 82.8% -д 0-20 минутны дотор гарч үйлчилсэн байна.
- Нийт эмийн сангууд 42045 жор хүлээн авч 6 тэрбум 700 сая төгрөгний эм бараа борлуулалт хийсэн байна.
- ЭЭСангуудад нийт 8718 жор ирсний 54,2% /4729/ нь ЭМДаатгалын, 3,3%/293/ мансууруулах сэтгэц нөлөөт эмийн, 42,4% /3696/ нь энгийн эмийн жор байсан байна. Зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангалт дундажаар 80% байна.

II. БҮРТГЭГДСЭН ӨВЧЛӨЛ, ЭНДЭГДЭЛ

- 7 сарын байдлаар 34535 халдварт бус өвчлөл шинээр бүртгэгдэж эмчлэгдсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 13402 тохиолдлоор буурсан байна. Нийт өвчлөлийн 62.9% нь шинэ өвчлөл байна.
- **Үүнээс тэргүүлэх 5 өвчлөл нь:**
 1. **Хоол шингээх эрхтний өвчин-9251, /48.3% шүдний цоорол, 16,8% ходоодны, 7,3% элэгний үрэвсэл/**
 2. Амьсгалын тогтолцооны өвчин-4760
 3. Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин-4523 /Артерийн даралт ихдэх 54.4%, зүрхний ишемит өвчин 16.5%
 4. Шээс бэлэгсийн тогтолцооны өвчин-3907
 5. Мэдрэлийн тогтолцооны өвчин-3194
- 7 сарын байдлаар 847 хүн осол гэмтэлд өртсөний улмаас тусламж авсан ба осол гэмтлээр 24 хүн нас барсан нь өнгөрсөн оноос 3-р, өвчлөл 54 тохиолдлоор буурсан байна.
- Осол гэмтлээр нас барагсдын 16,6%/4/нь амиа хорлосон-/Мн-1, Сэ-1, Цц-1, Эх-1/, 47% /9/нь зам тээврийн осол-/Бд-1, Гт-1, Но-1, Нн-1, Хх-1, Цц-2, Боэт-1, Өо-1/, 35,2% /11/ нь бусад ослоор /Бо-2, Мн-2, Но-1, Хү-1, Цц-3, Шб-1, БОЭТ-1/ тус тус эндсэн байна.
- Осол гэмтлээр нас барагсад нь 83.3% /20/ эрэгтэй ба 3 нь эмнэлэгт хүргэгдсэн боловч 2 нь хоног болоогүй нас барсан байна. Бусад тохиолдлууд эмнэлгийн ямар нэг тусламж авч чадаагүй газар дээрээ нас барсан байна.
- Оны гарсаар 167 хүн нас барсан ба нийт нас барсан хүний 14.3% нь осол гэмтлээр, 21.5% нь хорт хавдраар, 5.6% нь зүрхний шигдээс, тархинд цус харвалт зэрэг сэргийлж болох эндэгдэлээр, 1.5% нь нярай үеийн эмгэгийн улмаас нас барсан байна. Нийт нас баралтын 25/9.3%/ нь эмнэлэгт, бусад нь гэртээ, хээр гадаа нас барсан байна.
- Нялхсын эндэгдлийн 9 /Бо-1, Гт-1, Мо-1, Но-1, Хб-1, Цц-1, БОЭТ-3/ тохиолдол бүртгэгдсэн нь 1000 амьд төрөлтөд 8,9% байна.
- Нялхсын эндэгдэл 2020 онд 53,8% нь эрт нярайн эндэгдэл байсан бол 2021 онд 44,4% нь эрт нярайн, 57.1% нь сараас дээш насны хүүхэд 3 байгаа ба 1 нь хатгаагаар, 2 нь осол гэмтлээр эндсэн байна
- БОЭТөвд 13 эндэгдэл тохиолдож задлан шинжилгээ 80% тай байна. Үндсэн оношийн зөрөө байхгүй.
- **Нас баралтын шалтгаан:**
 1. **Цусны эргэлтийн тогтолцооны өвчин-71**
 2. Хорт хавдарын нас баралт-36
 3. Бэртэл хордлого гадны шалтгаант нас баралт-24
 4. Хоол шингээх эрхтний өвчин-16
 5. Төрөх, перинаталь үед үүсэх эмгэг-4/ нярай/
 6. Уушигны хатгаа 4
 7. Бөөрний эмгэг 5
 8. Мэдрэлийн өвчин-3
 9. Үжил-1
 10. Уушигны бөглөрөлттэй-2
 11. Ковид 19-1

III. ЭХ, ХҮҮХДИЙН ЭРҮҮЛ МЭНД

- Нийт 1004 эх төрж 1008 хүүхэд мэндэлсэн нь өнгөрсөн онтой харьцуулахад 42 төрөлтөөр хүн амын төрөлт өссөн байна. Нийт төрсөн хүүхдийн хүйсийн харьцаа 1,1:1 байгаа ба эрэгтэй хүйс давамгайлж байна.
- Нийт төрөлтийн 5,7%/ 58/ охидын төрөлт эзэлж байгаа нь анхаарал татаж байгаа үзүүлэлт байна./Бо-2, Бу-1, Гт-2, Мн-2, Но-1, Нн-1, Сэ-2, Хб-8, Хх-2, Хү-1, Цо-1, Цц-3, Шб-10, Өо-9, Эх-9, Бг-4/.
- 7 сарын байдлаар 346 эх үр хөндүүлж 1000 амьд төрөлтөд 343,2 байгаа нь өнгөрсөн оноос 55,9-р буурсан үзүүлэлт байна. Өсвөр насны охидын үр хөндөлт-37/10,5%/Бд-4, Бо-1, Бу-2, Гт-3, Мн-2, Но-1, Нн-1, Сэ-1, Хб-1, Хх-1, Цо-2, Цц-3, Шб-4, Өо-6, Эх-2, Бг-3/ байна.
- Үр хөндөлт 1000 амьд төрөлтөд 30,7-р буурч, охидын үр хөндөлт 2,6-р нэмэгдсэн байна.
- 7 сарын байдлаар сард дундажаар 5473 хүүхдийг идэвхтэй хянаж, хооллолт өсөлт хөгжилтийн байдлыг үнэлэн зөвлөгөө дэмжлэг үзүүлсэн нь хяналтад хамрагдвал зохих хүүхдийн 60,3% эзэлж байгаа нь өнгөрсөн оноос нэмэгдсэн хэдий ч хангалтгүй байна. Хяналтанд хамрагдсан хүүхдүүдээс 20 хүүхэд жингийн алдагдалтай байгаа нь нийт хүүхдийн 0,3%-г эзэлж байгаа ба 18 хүүхэд туранхай, 13 хүүхэд өсөлтийн хоцрогдолтой байна.
- 0-1 насны хүүхдийн хяналт 10,6-р, 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн хяналт 10,8-р тус тус нэмэгдсэн байна.

IV. ХАЛДВАРТ ӨВЧИН

- Он гараад 517 халдварт өвчин бүртгэж эмчилсэн нь өнгөрсөн оноос 150 тохиолдлоор өссөн байна. Нийт халдварт өвчний 0,7%-г салхинцэцэг, 1,5% сүрьеэ, 1,1%-г гар хөл амны өвчин, 56,2% ковид-19, 1,3% цусан суулга, 37,9%-г БЗДХ өвчин тус тус эзэлж байна.
- БЗДХ-н 25,3% нь жирэмсний үзлэгээс, 17,7% нь урьдчилан сэргийлэх үзлэгээр, 33% нь өвчний учир амбулатороор, 24% нь тандалтын үзлэгээс илэрсэн байна.

ДЭЭРХ ҮЗҮҮЛЭЛТЭЭС ЦААШИД АНХААРАХ АСУУДАЛ

1. Охидын үр хөндөлт, БЗДХ өмнөх жилээс нэмэгдэх хандлагатай байгаад анхаарч өсвөр үеийн эрүүл мэнд, ялангуяа нөхөн үржихүйн эрүүл мэндийн боловсролыг сайжруулахад илүү үр дүнтэй ажил зохион байгуулах шаардлагатай.
2. Гэрийн 4 төрөлт нь алслагдсан хөдөө орон нутагт биш, аймгийн төв дээр тохиолдсон байгаа нь хөдөө орон нутгаас ирсэн эхчүүдийн хяналт, төрөх дөхсөн эхчүүдэд өгөх зөвлөгөө, мэдээллийг сайжруулах шаардлагатайг харуулж байна.
3. БЗДХ-н 54 % нь идэвхгүй үзлэг тандалтаар илэрсэн байгаа нь хүн амын дундах өвчлөлийн тархалт байгааг харуулж байгаа ба урьдчилан сэргийлэх үзлэг, илрүүлэлтийг идэвхжүүлэх шаардлагатай.
4. Хүн амын өвчлөлийн тэргүүлэх шалтгаан болсон хоол боловсруулах эрхтэний болон зүрх судасны эмгэгийг бууруулах, урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг сайжруулах, мэдээлэл сургалт сурталчилгаа, эрт илрүүлэг хяналт эмчилгээг сайжруулах
5. Осол гэмтлийн өвчлөл өнгөрсөн оноос нэмэгдсэн байгаа ба өвчлөлийн 24,6%, нас баралтын 46,6% зам тээврийн осол байна. Мөн осол гэмтлийн өвчлөлийн 55,8% нь гадны шалтгаан, орчин нөхцөл, ажлын байрны аюулгүй ажиллагаатай, 13,5% хүчирхийллийн шалтгаантай байгаад анхаарч осол гэмтлийн өвчлөл нас баралтыг бууруулахад салбан дундын хамтын ажиллагааг сайжруулах шаардлагатай.
6. Нас баралтын голлох шалтгаан нь цусны эргэлтийн тогтолцооны эмгэг буюу тархинд цус харвалт, зүрхний ишемит эмгэг зэрэг сэргийлж болох эндэгдэл тэргүүлж байгаа ба эрт илрүүлэлт, хяналтыг сайжруулах шаардлагатайг харуулж байна.

Мэдээлэл бэлтгэсэн: ЭМГ-н статистикч Б. Мидэрсүрэн , Д. Гантогто